

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 10/4/2001

Της ΕΦΗΣ ΠΑΦΙΤΟΥ

ΣΤΗΝ ΑΜΑΘΕΙΑ καταδικάζουν τους περισσότερους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές που φοιτούν στα σχολεία της χώρας μας, η έλλειψη οργάνωσης και η αδυναμία του υπουργείου Παιδείας να ανταποκριθεί στο μεγάλο μεταναστευτικό κύμα των τελευταίων χρόνων, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς!

Το χαμηλό επίπεδο τις περισσότερες φορές "φρενάρει" την εκπαιδευτική διαδικασία όλης της τάξης. Αφού οι αλλοδαποί μαθητές, χωρίς δική τους ευθύνη φυσικά, δεν μπορούν να ακολουθήσουν το ρυθμό, "ρίχνουν" το επίπεδο του μαθήματος γενικά και μπλοκάρουν την πρόοδο της ύλης.

Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες των δασκάλων στα δημοτικά σχολεία, δεν είναι λίγες οι φορές που μαθητές οι οποίοι προέρχονται από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, της Ανατολικής Ευρώπης και την Αλβανία, προβιβάζονται στο γυμνάσιο χωρίς να ξέρουν καν να διαβάζουν!

Και αυτό γιατί στην πλειοψηφία τους δεν γνωρίζουν καθόλου την ελληνική γλώσσα ή γνωρίζουν μόνο βασικές της έννοιες, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ενταχθούν στις κανονικές τάξεις με τους γηγενείς συμμαθητές τους.

Το υπουργείο Παιδείας δημιούργησε τις γνωστές τάξεις υποδοχής στα δημοτικά σχολεία, με σκοπό να βοηθήσει τα συγκεκριμένα παιδιά, τα οποία προσπαθούν να παρακολουθούν παράλληλα και τα κανονικά μαθήματα.

Τόσο όμως τα ειδικά βιβλία που εκδόθηκαν από το υπουργείο όσο και ο μικρός αριθμός των δασκάλων που διδάσκουν στις λιγότες τάξεις υποδοχής, δεν επαρκούν για τις αυξημένες ανάγκες των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών.

Επιπλέον, όσοι εκπαιδευτικοί έχουν αναλάβει τις τάξεις υποδοχής, παραδέχονται ότι τους λείπουν τα απαραίτητα εφόδια, για να μπορέσουν να κάνουν καλύτερα τη δουλειά τους.

Μάθημα με... παντομίμα

Το βασικό μειονέκτημα για τους εκπαιδευτικούς είναι ότι στην πλειοψηφία τους δεν γνωρίζουν ούτε καν τις βασικές έννοιες της μητρικής γλώσσας των μαθητών τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να συνηγορήσουν.

Σε αυτές τις περιπτώσεις η θέση της επικοινωνίας με τις λέξεις παίρνει ακόμα και η... παντομίμα, με την οποία αγάα αγάα εξοικειώνονται οι μαθητές των τάξεων υποδοχής.

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο

Η συντάκτρια της «Μ», Έφη Παφίτου, συνομιλεί με μαθητές της τάξης υποδοχής και τη δασκάλα Ελισάβετ Αλπανίδου.

Ο δάσκαλος του 1ου Δημοτικού Σχολείου Πολίχνης, Γιώργος Πηλιανδής.

Μαθητές καταδικασμένοι

Δεν επαρκούν οι τάξεις υποδοχής για την εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων, παρά

Πολίχνης είναι ένα από τα πολλά της Θεσσαλονίκης στο οποίο φοιτούν αρκετοί αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές. Συγκεκριμένα, από τους 344 μαθητές οι 55, δηλαδή περίπου το 20% του μαθητικού δυναμικού, προέρχονται από την Αλβανία, τη Γεωργία, το Καζακστάν, τη Βουλγαρία, την Τσεχία και την Ουκρανία.

Στο σχολείο λειτουργεί τάξη υποδοχής, στην οποία διδάσκει η αναπληρώτρια δασκάλα, Ελισάβετ Αλπανίδου. Στην συγκεκριμένη τάξη φοιτούν, μεταξύ άλλων, ο Δημήτρης, η Καλλιόπη, ο Στάθης και η Μαρίνα από τη Γεωργία και η μικρή Μικαέλα από την Αλβανία πριν από λίγους μήνες. Τα προβλήματα που

αντιμετωπίζει η κ. Αλπανίδου με ορισμένους από τους μαθητές της εστιάζονται κυρίως στην έλλειψη κατανόησης της ελληνικής γλώσσας.

«Μερικές φορές αναγκάζομαι να κάνω παντομίμα, για να μπορέσουν να καταλάβουν τι τους λέω, αφού δεν γνωρίζω ούτε ρώσικα ούτε αλβανικά. Αυτή την περίοδο προσπαθώ να τους εξηγήσω για τις άγιες μέρες του Πάσχα, αλλά είναι ιδιαίτερα δύσκολο. Ακόμα και τα παιδιά που έχουν έρθει στην Ελλάδα πριν από κάποια χρόνια και καταλαβαίνουν τα ελληνικά αντιμετωπίζουν προβλήματα με τη γλώσσα, τα οποία διογκώνονται όταν μπαίνουν στις κανονικές τάξεις με τα υπεράριθμα παιδιά», ανέφερε στη «Μ» η κ. Αλπανίδου.

Απουσία των γονέων

Η περίπτωση της μικρής Αλβανίδας καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος για τους

αλλοδαπούς μαθητές. Δεν γνωρίζει καθόλου ελληνικά και νιώθει άσχημα που δεν μπορεί να παρακολουθήσει τα μαθήματα.

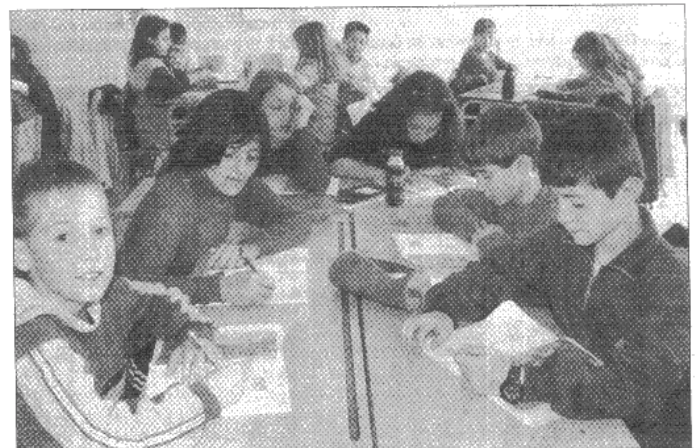
«Όταν ήρθα στο σχολείο με κορόιδευαν. Τώρα προσπαθώ να μάθω λίγη ιστορία, λίγα μαθηματικά», μας είπε η Μικαέλα, μιλώντας σπαστά ελληνικά.

Η Μαρίνα από τη Γεωργία εντάχθηκε στην τελευταία τάξη του δημοτικού σχολείου λόγω της ηλικίας της. Το μαθησιακό της επίπεδο όμως δεν της επιτρέπει κανονικά να αποφοιτήσει από το δημοτικό. Θα πάρει όμως το απολυτήριό της, εκτός και αν οι γονείς της ζητήσουν να μείνει στην ίδια τάξη.

Σχολιάζοντας τη συγκεκριμένη περίπτωση, ο διευθυντής του σχολείου, Μιχάλης Χριστοδούλου, έθεσε ως ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα την πλήρη απουσία των γονέων των συγκεκριμένων μαθητών από το σπίτι και την αδιαφορία τους για την πρόοδο των παιδιών τους.

ΟΥΤΕ ΑΝΑΓΩΣΗ

■ Συχνά μαθητές από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, της Ανατολικής Ευρώπης και την Αλβανία προβιβάζονται στο γυμνάσιο χωρίς να ξέρουν καν να διαβάζουν

Τόσο τα ειδικά βιβλία που εκδόθηκαν από το υπουργείο όσο και ο μικρός αριθμός των δασκάλων που διδάσκουν στις λιγότες τάξεις υποδοχής, δεν επαρκούν για τις αυξημένες ανάγκες των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών.

Το 1ο Δημοτικό Σχολείο Πολίχνης είναι ένα από τα πολλά της Θεσσαλονίκης στο οποίο φοιτούν αρκετοί αλλοδαποί και παλιννοστούντες μαθητές.

σε αμάθεια

τις φιλότιμες προσπάθειες των δασκάλων

"Οι γονείς λείπουν πολλές ώρες στις δουλειές τους. Και αυτοί δεν γνωρίζουν καλά ελληνικά και έτσι ό,τι δουλειά γίνεται στο σχολείο, τόνισε ο κ. Χριστοδούλου.

"Μερικές φορές νιώθω ότι η προσπάθειά μου δεν έχει ανταπόκριση. Έχω παιδιά από διάφορες τάξεις, με διαφορετικές ηλικίες και μαθησιακά κενά. Κάνω προσπάθειες να τα βοηθήσω όσο μπορώ, αλλά δεν υπάρχει καμία βοήθεια από το σπίτι", τόνισε η κ. Αλπανίδου.

Δυσκολίες στις κανονικές τάξεις

Οι δυσκολίες για τους αλλοδαπούς και παλιννοστούντες μαθητές γίνονται ακόμα μεγαλύτερες, όταν γυρνούν και πάλι στις κανονικές τάξεις, προκειμένου να μπορέσουν να ενταχθούν στο μαθητικό σύνολο.

"Έχοντας κάνει προσπάθεια να λάβουν βασί-

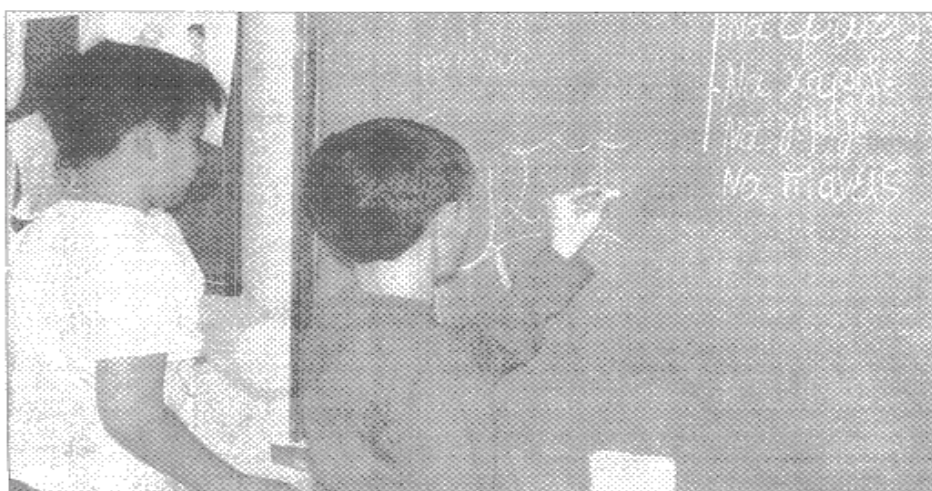
κές γνώσεις γλώσσας και ιστορίας στις τάξεις υποδοχής, οι μαθητές μπαίνουν στα... "βαθιά νερά", όταν έρχεται η ώρα καθημερινά να παρακολουθήσουν τα μαθήματα στις κανονικές τάξεις. Ιστορία, εμείς και ο κόσμος μας, γλώσσα, μαθηματικά, θρησκευτικά. Μαθήματα που φαντάζουν βουνά για τους περισσότερους αλλοδαπούς και παλιννοστούντες μαθητές, αφού ακούν, βλέπουν και σιωπάζουν.

"Στην τάξη κάνω μάθημα με περίπου 30 παιδιά. Έχω παιδάκια από την Αλβανία που κάνουν προσπάθεια να μάθουν. Αλλά δεν μπορούν να φτάσουν ακόμα το επίπεδο των γηγενών μαθητών. Πο-

λές φορές αναγκάζομαι να κάνω δικά μου πράγματα στο μάθημά της γλώσσας, γιατί δεν καταλαβαίνουν τίποτα. Τα πάνε καλύτερα στα μαθηματικά. Είναι πολύ δύσκολα", τόνισε ο δάσκαλος της τετάρτης τάξης του 1ου Δημοτικού Πολίχνης, Γιώργος Πηλιανίδης.

“ Μερικές φορές αναγκάζομαι να κάνω παντομίμα, για να μπορέσουν να καταλάβουν τι τους λέω, αφού δεν γνωρίζω ούτε ρώσικα ούτε αλβανικά

ΕΙΣΑΣΒΕΤ ΑΛΠΑΝΙΔΟΥ
δασκάλα

Έχοντας κάνει προσπάθεια να λάβουν βασικές γνώσεις γλώσσας και ιστορίας στις τάξεις υποδοχής, οι μαθητές μπαίνουν στα... «βαθιά νερά» όταν έρχεται η ώρα καθημερινά να παρακολουθήσουν τα μαθήματα στις κανονικές τάξεις.

ΤΑ ΝΕΑ 30/9/2000

Το εκπαιδευτικό επίπεδο και οι αλλόγλωσσοι μαθητές

Σύμφωνα με στοιχεία που κοινοποίησε πρόσφατα το υπουργείο Παιδείας, οι αριθμοί των παιδιών με άλλη γλώσσα και κουλτούρα ή θρησκεία στα σχολεία της χώρας, ιδίως τα Δημοτικά, είναι πια μεγάλοι, ώστε χρειάζεται μια αποφασιστική παρέμβαση στο φαινόμενο. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία («Το Βήμα», 25.8.2000) τα παιδιά αλλοδαπών και μετανοσιτών το 1999-2000 αποτελούν το 12% των μαθητών στα δημόσια Δημοτικά σχολεία.

Γνωρίζουμε, από την παρακολούθηση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας και τον Τύπο, ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί σε πολλά σχολεία της χώρας δεν ξέρουν π να κάνουν με τα αλλόγλωσσα παιδιά, και είναι αλήθεια ότι δεν έχουν ποτέ εκπαιδευθεί για να διδάξουν την

ελληνικά ως ξένη γλώσσα.

Γνωρίζουμε επίσης ότι πολλοί σύλλογοι γονέων φοβούνται ότι η παρουσία ξένων μαθητών στις σχολικές τάξεις θα βλάψει τα δικά τους παιδιά, γιατί θα χαμηλώσει αναγκαστικά το επίπεδο.

Γράφει η
**ANNA
ΦΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ**

Οι γονείς, που αγωνιούν για το μορφωτικό μέλλον των παιδιών τους και φοβούνται ότι η παρουσία αλλόγλωσσων συμμαθητών θα τους δημιουργήσει εμμόδια στην καλή επίδοση, έχουν δίκιο να αγωνιούν για το μέλλον των παιδιών τους, αλλά θέλουν τα εμμόδια της καλής επίδοσης αλλού από εκεί που βρίσκονται πραγματικά.

Έχουν δίκιο οι γονείς να θεωρούν το γενικό επίπεδο της τάξης παράγοντα που επηρεάζει την επίδοση όλων των μαθητών. Πράγματι, όσο ψηλότερο είναι το γενικό επίπεδο μιας τάξης τόσο καλύτερα πάνε όλα τα παιδιά. Όσο καλύτερου οι αδύνατοι μαθητές τόσο τείνουν προς την αριστεία οι καλύτεροι.

Οι περισσότεροι γονείς όμως δεν ξέρουν μια επιστημονικά πληροφόρα που επαληθεύει η έρευνα σε πολλά σχολεία πολλών χωρών. Δεν ξέρουν ότι το υψηλό επίπεδο μιας τάξης προϋποθέτει να προχωρούν όλα τα παιδιά, δηλαδή για να αριστεύουν οι καλύτεροι, πρέπει συνεχώς να καλύτερεύουν οι πιο αδύνατοι. Αυτό δυστυχώς δεν συμβαίνει στα σχολεία μας. Αντίθετα, στα περισσότερα οι δάσκαλοι, πιεσμένοι από την αγωνία να θγάλουν την ύλη και συχνά απολύτως αβοήθητοι, προχωρούν με τα λίγα παιδιά που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και αφήνουν τα υπόλοιπα πίσω.

Σε όσα σχολεία (και είναι πολλά) ο δάσκαλος, πιεσμένος από το αναλυτικό πρόγραμμα και με την εντολή από τους ανωτέρους του να «θγάλει» την ύλη στον προβλεπόμενο χρόνο, προχωρεί με λίγα παιδιά και αφήνει τα υπόλοιπα «πίσω», άθελά του βλάπτει όχι μόνο εκείνα που καλύτερου, αλλά και εκείνα που προχωρούν εγκαίρως, γιατί ακριβώς με αυτόν τον τρόπο κατεβαίνει το γενικό επίπεδο της τάξης.

Αυτή η συνολικά λαθεμένη στάση του εκπαιδευτικού θεσμού, που καλλιεργεί την πεποίθηση ότι η ευθύνη για να μάθουν γράμματα δεν ανήκει στο σχολείο αλλά στους γονείς ή στα ίδια τα παιδιά, χαμηλώνει το γενικό επίπεδο της τάξης, αλλά κάνει και κάτι άλλο, που επίσης αφορά όλα τα παιδιά. Εάν το σχολείο δεν έχει την ευθύνη, τότε θα στραφεί οποιαδήποτε στιγμή προς τους γονείς για το κάθε παιδί που «έχει μείνει πίσω». (α) το παιδί που θεωρείται έξιτο αλλά αδιάφορο, (β) το άλλο που δεν συγκεντρώνει την προσοχή στο μάθημα, (γ) το παιδί που βαριέται το γράψιμο, (δ) εκείνο που προτιμάει (όπως όλα τα παιδιά) να παίζει αντί να μελετάει, (ε) το άλλο που αργεί να μάθει να γράφει, (στ) εκείνο που δυσκολεύεται στην ορθογραφία, (ζ) το παιδί που αργεί να καταλάβει τον πολλαπλασιασμό κ.ο.κ., οποιοδήποτε.

Με άλλα λόγια, όταν το σχολείο θεωρεί φυσικό να προχωρεί με τα λίγα παιδιά που δεν εμφανίζουν απήντη τη στιγμή καμιά δυσκολία και να αφήνει τα άλλα «πίσω»,

θα σπρώχνει τα χέρια μπροστά στις δυσκολίες που θα έχει πιθανότητα αύριο ο σήμερα καλός μαθητής, τις δυσκολίες που θα παρουσιάσει το κάθε παιδί.

Άρα, αυτό που χρειάζεται επείγοντως στα σχολεία μας, είναι όχι «να μην έχουν στις τάξεις αλλόγλωσσα παιδιά», αλλά κάτι άλλο. Χρειάζεται επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και ένα Δημοτικό σχολείο που αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη να μάθουν γράμματα τα παιδιά και που ιδίως θεωρεί την ανομοιογένεια των σχολικών τάξεων κοινό χαρακτηριστικό όλων των ανθρώπινων ομάδων.

Πράγματι, η ανομοιογένεια δεν είναι φαινόμενο κοινωνικό, που έφεραν τα παιδιά των μεταναστών. Πάντοτε ήταν και πάντοτε είναι οι σχολικές τάξεις σύνολα ανομοιογενή. Υπάρχουν αγόρια και κορίτσια, και καθώς καθόλου δεν είναι κοινωνικοποιημένα με τον ίδιο τρόπο τα δύο φύλα, είναι διαφορετικά προετοιμασμένα τα αγόρια και τα κορίτσια για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σχολείου. Υπάρχουν παιδιά με διαφορετικούς αιμοκινικούς ρυθμούς μάθησης, που το σχολείο οφείλει να σεβαστεί, αλλιώς θα οδικάσει μεγάλο ποσοστό παιδιών. Υπάρχουν παιδιά που μιλούν την πρότυπη γλώσσα (των μεσοστρωμάτων στα αστικά κέντρα) και παιδιά που μητρική τους είναι μια τοπική ή κοινωνικά διάλεκτος. Καθώς τα σχολικά βιβλία είναι γραμμένα στην πρότυπη γλώσσα, η αγνόηση αυτής της γλωσσικής διαφοράς από το σχολείο βλάπτει διπλά τα παιδιά των λαϊκών κοινωνικών ομάδων. Μαθαίνουν γραφή και ανάγνωση σε άλλη ελληνικά από αυτήν που μιλάνε (ενώ τα παιδιά ομιλήτες της πρότυπης μαθαίνουν τη γραφή της γλώσσας που μιλάνε). Η μεγάλη αυτή δυσκολία, επιπλέον, εμφανίζεται στα μάτια των δασκάλων ως λιγότερη ικανότητα για γράμματα. Η ανομοιογένεια, λοιπόν, ούτε καν στη γλώσσα δεν είναι κοινωνικό φαινόμενο.

Η διδασκαλία, και ιδίως η γλωσσική διδασκαλία, οι μέθοδοι και οι τεχνικές μετάδοσης γνώσεων στο σχολείο είναι παραδοσιακές και ξεπερασμένες, ακατάλληλες για όλα τα παιδιά. Η αλλαγή τους θα ωφελήσει τόσο την αρμονική ένταξη των ξένων παιδιών στα σχολεία όσο και την επίδοση όλων ανεξαιρέτως συνεχώς, θελώνοντας το γενικό επίπεδο των τάξεων και, άρα, θα καλύτερεύουν οι πιο αδύνατοι και οι καλοί θα γίνονται καλύτεροι και άριστοι.

Τέλος, η συνεκπαίδευση με παιδιά με άλλες γλώσσες και κουλτούρες θα εξοικειώσει σταδιακά τα παιδιά μας, ώστε να μάθουν να συμβιώνουν αρμονικά με διαφορετικούς συμπολίτες, κάτι που είναι θεμελιώδης προϋπόθεση για να γίνουν Ευρωπαίοι πολίτες, με ικανότητες που θα επιτρέψουν τον πετυχημένο διάλογο με τους γειτονικούς λαούς, τα Βαλκάνια και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Άννα Φραγκουδάκη είναι καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Διαβάστε με προσοχή τα δύο άρθρα. Προσδιορίστε την επιφανειακή και τη λανθάνουσα επιχειρηματολογική δομή τους, τη ρητορική οργάνωση, τις προϋποθέσεις και τα υπονοήματα, τα υφολογικά στοιχεία κλπ. ενδείξεις που να σας επιτρέπουν να διατυπώσετε με ακρίβεια τις γνώμες των συντακτών.